

Київський національний університет театру, кіно і телебачення
імені І. К. Карпенка-Карого

Факультет театрального мистецтва

Кафедра Кафедра мистецтва театру ляльок

(назва кафедри)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

 Інґа Чхатарашвілі-Петраш

« 31 » 08 2026 рік

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МАЙСТЕРНІСТЬ РОБОТИ З ЛЯЛЬКОЮ: АНІМАЦІЯ ПРЕДМЕТУ І ТРОСТИННА ЛЯЛЬКА

(назва навчальної дисципліни)

рівень
освіти

вищої

Перший (бакалаврський)

(перший (бакалаврський), другий (магістерський), третій (освітньо-науковий, освітньо-творчий))

спеціальність

В6 Перформативні мистецтва

(шифр і назва спеціальності)

освітня програма

«Акторське мистецтво театру ляльок»

(назва освітньої програми)

Розробники: Сільченко Тетяна доктор мистецтва, доцент, заслужена артистка
України, доцент кафедри мистецтва театру ляльок

Викладачі: Друпп Юрій, викладач кафедри мистецтва театру ляльок

РПНД розглянуто і затверджено на засіданні кафедри

Мистецтва театру ляльок, факультет театрального мистецтва

(назва кафедри, факультету / інституту)

Протокол від 25.08.2026 № 28

Завідувач кафедри

(підпис)

(Сільченко Т. І.)

РПНД погоджено з гарантом освітньої професійної програми

Доктором мистецтва, доцентом,
заслуженою артисткою України

(підпис)

(Сільченко Т. І.)

25.08.2026 № 28

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри

_____, протокол від _____.20__ № ____
(підпис) (ПІ)

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри

_____, протокол від _____.20__ № ____
(підпис) (ПІ)

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри

_____, протокол від _____.20__ № ____
(підпис) (ПІ)

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри

_____, протокол від _____.20__ № ____
(підпис) (ПІ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма навчання			
	денна		заочна	
Характеристика навчальної дисципліни	Обов'язкова			
Курс 1	1			
Семестр	II	II		
Кількість кредитів - 4	2	2		
Загальний обсяг годин -120	60	60		
Розподіл годин за видами аудиторних занять та самостійної роботи	Лекційні			
	4			
	Семінарські			
	Практичні			
	28	28		
	Індивідуальні			
	3,75	3,75		
	Лабораторні			
	Самостійна робота			
	26,25	26,25		
Вид підсумкового контролю	Залік	Залік		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Майстерність роботи з лялькою: Анімація предмету, Тростинна лялька» призначена для студентів 1 курсів протягом другого семестру, які навчаються за спеціалізацією: «Акторське мистецтво театру ляльок». Дисципліна є невід'ємною складовою частиною процесу підготовки спеціалістів у вищих навчальних закладах та вимагає від студента набуття та засвоєння теоретичних знань, практичних умінь та фахових навичок, необхідних йому для створення вистав на 3-4 курсах.

Мета та завдання навчальної дисципліни «Майстерність роботи з лялькою: анімація предмету, тростинна лялька» полягає у наступному:

- формування світогляду, розвитку естетичного смаку, особистих художніх вимог до себе, норм та правил роботи у колективі;
- засвоєння основних естетичних принципів театру ляльок;
- теоретичні знання про мистецтво театру ляльок, театральну ляльку, її походження, специфіку, технологічні та анатомічні особливості, художню форму та різновиди;

- набуття практичних навичок з роботи з предметом, техніки традиційних систем театральної ляльки та ознайомлення з її різновидами.

Очікувані результати (РН) за дисципліною:

Згідно з вимогами ОПП (ОНП) студенти після засвоєння навчальної дисципліни мають продемонструвати такі результати навчання:

ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4. Здатність застосовувати сучасні цифрові інструменти і технології, створюючи цифровий контент, захищаючи інформацію у професійній діяльності.

ЗК7. Здатність діяти творчо, ініціативно та наполегливо при вирішенні проблем, критично мислити, діяти у співпраці, планувати та керувати проєктами, які мають культурну, соціальну чи фінансову цінність.

ЗК08. Здатність до самокритики та об'єктивного сприйняття критичних зауважень.

СК01. Здатність генерувати задум та здійснювати розробку нової художньої ідеї та її втілення у творі перформативного мистецтва.

СК02. Здатність до творчого сприйняття світу та його відтворення у художніх перформативних образах.

СК03. Здатність до ефективної діяльності у колективі в процесі створення перформативного твору, керівництва роботою і / або участі у складі творчої групи в процесі його підготовки.

СК04. Здатність до професійного опанування змістових (інформаційного, виразно-образного) рівнів перформативного твору.

СК05. Здатність до публічної презентації результату своєї творчої (інтелектуальної) діяльності.

СК06. Здатність до застосування специфіки мистецтва театру ляльок у творчій діяльності та оперування специфічною системою виразальних засобів у створенні та виробництві перформативного твору.

СК09. Здатність до актуального способу втілення художньої ідеї відповідно до сучасного контексту.

СК10. Здатність до переосмислення та синтезу ідей у творчо-виробничій сценічній діяльності.

СК13. Здатність створення просвітницьких проєктів з метою популяризації мистецтва театру ляльок в інформаційному просторі.

СК15. Здатність вільно орієнтуватися у напрямках, стилях, жанрах та видах сценічного мистецтва, творчій спадщині видатних майстрів.

СК16. Здатність розуміння особистості, її структури, індивідуальних відмінностей, а також взаємозв'язок між особистістю та соціальним середовищем. ПР2. Мати концептуальні наукові та практичні знання у сфері мистецтва театру ляльок, розуміти та використовувати його специфічні особливості.

ПР4. Здійснювати пошук необхідної інформації у професійній літературі, в мережі Інтернет та інших джерелах.

ПР05. Застосовувати сучасні цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення до розв'язання відповідних задач професійної діяльності у сфері перформативного мистецтва.

ПР7. Генерувати та концептуалізувати художню ідею та твір.

ПР8. Обирати, аналізувати та інтерпретувати художній твір для показу (демонстрації), самостійно обирати критерії для його оцінки.

ПР10. Обирати оптимальні художньо-виражальні та технічні засоби відтворення креативного задуму в процесі реалізації перформативного твору (проєкту).

ПР11. Розуміти мистецтво театру ляльок як художній та соціокультурний феномен, знати специфічні відмінності художньої мови театру ляльок та інших перформативних мистецтв.

ПР12. Організовувати, планувати та провадити театральну-педагогічну діяльність.

ПР13. Знати основні етапи (епохи, стилі, напрямки) у розвитку театру ляльок, драматичного театру, літератури, образотворчого мистецтва, музики, кіно; основні факти про видатних особистостей у сфері мистецтва; класифікувати види та жанри сценічного мистецтва.

ПР21. Оперувати специфічною системою виражальних засобів мистецтва театру ляльок (пластично-зображальними, звуковими, музично-ритмічними, акторсько-виконавськими, монтажно-композиційними, художньо-постановочними, сценарно-драматургічними) у створенні та виробництві перформативного твору.

Назви тем	Розподіл годин між видами робіт													
	денна форма							заочна форма						
	усього	у тому числі						усього	у тому числі					
		лекції	семінари	практичні	лабораторні	індивідуальні	сам. робота		лекції	семінари	практичні	лабораторні	індивідуальні	сам. робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1 курс / II семестр:														

Тема 3. Анімація предмету 3.1. Дослідження предмету	27	2		12		1	12							
3.2. Етюдна робота	33			16		2,75	14,25							
Всього Тема 3.	60	2		28		3,75	26,25							
Тема 4. Тростинна лялька. 4.1. Особливості тростинної ляльки	1	1												
4.2. Техніка оволодіння тростинною лялькою 4.2.1. Техніка роботи лялькою (голова, руки) 4.2.2. Поворот лялькою навколо актора 4.2.3. Поворот актора навколо ляльки 4.2.4. Сідання на ширму 4.2.5. Лягання на ширму 4.2.6. Повзання 4.2.7. Стрибки 4.2.8. Робота руками 4.2.9. Хода 4.2.10. Вправа «Молитва»	21,5	1		10		0,5	10							
4.3. Робота ляльки з реквізитом	4,5			2		0,5	2							
4.4. Етюдна робота з тростинною лялькою	33			16		2,75	14,25							
Всього Тема 4.	60	2		28		3,75	26,25							
УСЬОГО	120	4		56		7,5	52,5							

4. Програма навчальної дисципліни

1 курс II семестр

Тема 3. Анімація предмету (лекційна, практична та індивідуальна робота).

Основні поняття/ключові слова: театр об'єкта, анімація предмету, фактура, сценічна анімація

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3, 6, 7

Додаткова: 13, 14.

3.1. Дослідження предмету (лекційна, практична та індивідуальна робота).

Лекція №1. Театр об'єкту. Об'єкт. Об'єкт і театр ляльок. Театр предмета. Сценічна анімація. Асоціативний ряд. Фактура.

Лекція №2. Обрання предмету або фактури. Вивчення його властивостей, можливостей до трансформації. Принцип формування художнього образу. Образне перетворення. Дієва персоніфікація предмету. Внутрішній монолог.

Практична та індивідуальна робота: Відношення актора до предмету, як до живої істоти. Написання біографії і внутрішнього монологу предмету.

3.2. Етюдна робота (практична та індивідуальна робота). Анімація предмету, об'єкту або фактури. Рух предмету у межах його дослідження. Шлях до образного перетворення. Індивідуальні етюди з подією, або парні етюди з мінімальною взаємодією.

Тема 4. Тростинна лялька (лекційна, практична та індивідуальна робота).

Основні поняття/ключові слова: тростинна лялька, гапіт, театр ляльок, тренаж

Рекомендована література:

Основна: 2, 3, 4, 5, 8, 9

Додаткова: 10, 11, 12, 14

4.1. Особливості тростинної ляльки.

Лекція №1. Походження тростинної ляльки. Різновиди. Будова, анатомія, складові конструкції тростинної ляльки та її видів.

4.2. *Техніка оволодіння тростинною лялькою* (лекційна, практична та індивідуальна робота).

Лекція №2. Основний принцип управління тростинною лялькою. Їх виразні і рухові можливості. Демонстрація відео матеріалів: перегляд вистав сучасних театрів ляльок країни, уривки з концертних номерів і лялькових вистав провідних митців мистецтва театру ляльок світу з використанням тростинної ляльки.

Виконання тренажів – комплекс різних рухів головою, руками і тулубом. Хода, стрибки, повороти, розвороти тощо. Вправи: уклін «покірний» та «гідний», «посилання» та «відмова», перерваний рух, фіксація пози, ракурсу, оцінка через ляльку. Вправи: «на спортивному майданчику», плавання тощо.

4.3. *Робота ляльки з реквізитом* (практична та індивідуальна робота). Несення предмету, його передача. Засоби утримання реквізиту, кріплення його на руці або тростині. Самостійна техніка взяття реквізиту або одягу тростинами ляльки.

4.4. *Етюдна робота з тростинною лялькою* (практична та індивідуальна робота). Танці: рухи тростинною лялькою у пластично-ритмічному малюнку. Індивідуальні етюди з лялькою без тексту. Внутрішній монолог ляльки під час дії.

5. Методи навчання

Загальні методи навчання з дисципліни «Майстерність роботи з лялькою» - словесний (лекція, пояснення); наочний (ілюстрація, демонстрація); практичний (вправи, практична робота); репродуктивний, творчий частково-пошуковий.

6. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

Тема	Завдання	Форма подання	Максимальна кількість балів
3.1 Дослідження предмету	Дослідження предмету або фактури та його анімація	Практичний показ	10
3.2. Етюдна робота	Створення етюду з предметом	Практичний показ	10
4.2. Техніка оволодіння тростинною лялькою	Техніка роботи лялькою. Тренажні вправи	Практичний показ	10
4.3. Робота ляльки з реквізитом	Носіння та передача реквізиту	Практичний показ	10
4.4. Етюдна робота з тростинною лялькою	Створення етюду з тростинною лялькою	Практичний показ	10

Критерії оцінювання самостійної роботи:

Критерії оцінювання	Кількість балів
Виконано всі поставлені викладачем завдання із теоретичного дослідження, якісно проведено роботу із літературним матеріалом та джерелами, витримано послідовність викладеного матеріалу. Відмінне та методично вірне виконання практичних завдань, повне врахування попередніх рекомендацій викладача, демонстрація навичок і фіксація зауважень викладача у роботі над матеріалом.	8-10
Поставлені викладачем завдань із теоретичного дослідження виконано частково, матеріал викладено непослідовно, продемонстровано слабе розуміння термінології. Виконання практичних завдань на недостатньому рівні, слабе врахування рекомендацій викладача, проблеми у роботі із виконавцями, дотримується спрощеної техніки керування лялькою на рівні копіювання без самостійної уяви і фантазії.	4-7
Студент повністю не знає програмного матеріалу, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно. Практичну і теоретичну роботу не виконано.	0-3

7. Форми проведення контролю та критерії оцінювання

Критерії оцінювання	Кількість балів
Здобувач повністю виконав програму дисципліни та індивідуальний план роботи. Продемонстрував високий рівень виконавської майстерності, творчої самостійності та професійного мислення. Впевнено володіє технікою роботи з низовою/вивідною лялькою та різними системами театральних ляльок, органічно поєднує рух, пластику, голос, слово, музику й інші засоби сценічної виразності. Самостійно створює та реалізує художній образ, ефективно використовує темпоритм, атмосферу, внутрішній монолог,	90-100

імпровізацію та трансформацію. Демонструє жанрову цілісність, сценічну виразність і здатність до творчого експерименту. Під час показу аргументовано обґрунтовує власні художні рішення, демонструє професійну рефлексію та здатність до самоаналізу.	
Програму дисципліни виконано повністю. Здобувач демонструє достатній рівень виконавської майстерності, володіє технікою роботи з лялькою та основними засобами сценічної виразності. Практичні завдання виконано якісно, образ персонажа сформовано послідовно, однак окремі пластичні, мовні, темпоритмічні або сценічні рішення потребують удосконалення. Здатний застосовувати набуті навички під час роботи над виставою та етюдами.	82-89
Основні завдання дисципліни виконано. Здобувач володіє базовими професійними навичками роботи з театральною лялькою, демонструє достатній рівень сценічної дії, пластики та голосу. Виконує практичні завдання, проте допускає окремі неточності у техніці маніпулювання, характерності персонажа, темпоритмі, взаємодії з партнером або сценічному вирішенні. Творчі рішення реалізує з окремими труднощами	74-81
Програму дисципліни виконано частково. Здобувач має труднощі у володінні технікою роботи з лялькою, побудові сценічного образу, використанні голосу, пластики, темпоритму та інших засобів сценічної виразності. Недостатньо самостійно застосовує набуті навички, потребує постійного методичного керівництва. Практичні роботи та сценічні покази містять суттєві недоліки.	64-73
Виконано мінімальний обсяг програмних завдань. Здобувач демонструє початковий рівень виконавської майстерності, недостатньо володіє технікою маніпулювання театральною лялькою та засобами сценічної виразності. Виконання етюдів і сценічних завдань потребує значного доопрацювання, а реалізація творчих рішень можлива переважно за допомогою викладача..	60-63
Програму дисципліни не виконано або виконано не в повному обсязі. Практичні завдання не виконано або виконано на незадовільному рівні. Здобувач не продемонстрував необхідного рівня володіння технікою роботи з театральною лялькою, сценічною дією та засобами художньої виразності. Етюдні або виставні роботи не представлені чи не відповідають вимогам дисципліни.	0-59

8. Розподіл балів, які отримують студенти

__1 курс_ / __II_ семестр Тема 3. Анімація предмету:

За результатами поточного контролю та самостійна роботи												Сума балів
Т 3.1.	Т 3.2.											
40	60											100

__1 курс_ / __II_ семестр Тема 4. Тростинна лялька:

За результатами поточного контролю та самостійна роботи													Сума балів
Т 4.2.1.	Т 4.2.2.	Т 4.2.3.	Т 4.2.4.	Т 4.2.5.	Т 4.2.6.	Т 4.2.7.	Т 4.2.8.	Т 4.2.9.	Т 4.2.10.	Т 4.3.	Т 4.4.		
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	34		100

Шкала відповідності оцінок

Оцінка за стобальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Значення оцінки	Рівень компетентності
90 – 100	A	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками	Високий (творчий)
82 – 89	B	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок	Достатній (конструктивно-варіативний)
74 – 81	C	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок	
64 – 73	D	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	Середній (репродуктивний)
60 – 63	E	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	
35 – 59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	Низький (рецептивно-продуктивний)
0 – 34	F	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни	

9. Рекомендована література

Основна:

1. Аль Юсеф О. О. Театр предметів як різновид сценічної анімації / О. О. Аль Юсеф // Соціально-гуманітарний вісник. 2018. Вип. 18-19. С. 94-98.
http://nbuv.gov.ua/UJRN/sochumj_2018_18-19_23
2. Бендацці Джаннальберто. Світова історія анімації. Книга перша. Київ. 2020 р. 384 с.
3. Бучма О. Є. Теорія «надмаріонетки» Гордона Крега як виражальний засіб театру ляльок. Мистецтвознавчі записки: зб. наук. праць. 2021. Вип. 39. С. 235-238
4. Виходцевський В. О. Технологія виготовлення театральної ляльки : навч. посібник. Київ-Львів: 2011. 160 с.
5. Єфремов С. Монолог із лялькою як спеціальний тренаж у вихованні лялькаря. Київ, 2011.
6. Об'єкти говорять про війну /презентація результатів резиденції у рамках завершального етапу проекту ГО УНІМА-УКРАЇНА «Objects speak about war». Івано-Франківськ. Ч. 2. 3 грудня 2023. <https://youtu.be/1G-t-hg6cHk>
7. Панельна дискусія «Театр об'єкту на українській сцені: перспективи та досягнення». «Objects speak about war». Івано-Франківськ. Ч. 1. 3 грудня 2023 <https://www.youtube.com/watch?v=Zxx4yjWq6tk>
8. Фесенко С. Основи тренінгу і техніки актора театру ляльок. Львів, 2009. 62с.
9. Фесенко С. Я. Школа лялькаря: від тренінгу до образу з лялькою. Харків, 2019. 144 с.

Додаткова:

- 10.Брехт Б. Про мистецтво театру. Київ, 1977. 362 с.
- 11.Брук П. Жодних секретів. Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2005 р. 134 с.
- 12.Бучма О. Є. Новітні акторські технології сучасного театру ляльок як чинник трансформаційних процесів художньої культури: дис... канд. Мистецтвознавства: спец. 26.00.01 «Теорія та історія культури». Київ, НАКККиМ, 2015. 191 с.
- 13.Гротовский Є. Театр і ритуал. Перформер. Львів: Літопис, 1999 р. 186 с.

14. Tillis S. (1992). Toward an aesthetics of the puppet : puppetry as a theatrical art.
New York, NY : Greenwood Press, 181 p.